

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/194/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5117220115
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5117220115.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Yvetty Dzugasovej a členov JUDr. Jany Urbanovej a Mgr. Anny Mihálikovej, v právnej veci žalobcu: B. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXX/X, XXX XX L., zastúpený spoločnosťou STEHURA & partners, v.o.s, so sídlom Fraňa Kráľa 2080, 022 01 Čadca, IČO: 47 246 863, proti žalovanému: R Collectors s. r. o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 50 094 297, zastúpený spoločnosťou Advokátska kancelária RELEVANS

s. r. o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 47 232 471, v konaní o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žilina č.k. 13Csp/133/2017-52 zo dňa 13. februára 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Žilina č.k. 13Csp/133/2017-52 zo dňa 13. februára 2018 p o t v
r d z u j e .

Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd napadnutým rozsudkom podľa § 52 ods. 1, § 53 ods. 1, 5, § 54 ods. 1 a § 551 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník určil, že Dohoda o zrážkach zo mzdy uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným (jeho právnym predchodcom pozn. súdu) v rámci Zmluvy o úvere (lepšia splátka) č. 9661688586 zo dňa 15.08.2013 je neplatná (výrok I.). Žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobou doručenou súdu dňa 04.07.2017 sa žalobca domáhal určenia, že Dohoda o zrážkach zo mzdy č. 9661688586 uzatvorená medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovaného v rámci Zmluvy o úvere (lepšia splátka) dňa 15.08.2013 je neplatná.

3. Na základe vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že medzi žalobcom ako dlžníkom a právnym predchodcom žalovaného ako veriteľom došlo dňa 15.08.2013 k uzavretiu Zmluvy o úvere, na základe ktorej právny predchodca žalovaného žalobcovi poskytol finančné prostriedky vo výške 15.000,00 Eur, ktoré sa žalobca zaviazal platiť v mesačných splátkach, každá vo výške 242,30 Eur po dobu 10 rokov. Vzťah, ktorý vznikol medzi účastníkmi Zmluvy o úvere (lepšia splátka) č. 9661688586 zo dňa 15.08.2013, súd posúdil ako vzťah spotrebiteľský, na ktorý sa vzťahujú zákonné ustanovenia týkajúce sa spotrebiteľských zmlúv, o. i. ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Súčasťou zmluvy bola Dohoda o zrážkach zo mzdy (bod 3.9.), na základe ktorej je právny predchodca žalovaného ako veriteľ oprávnený domôcť sa uspokojenia celej svojej pohľadávky voči žalobcovi ako dlžníkovi pravidelnými mesačnými zrážkami zo mzdy alebo iného príjmu vo výške splátky najviac však vo výške prípustnej podľa príslušných právnych predpisov, a to až do úplného zaplatenia dlhu. Z uznesenia Okresného súdu Žilina č.k. 2Csp/120/2017-9 zo dňa 26.06.2017, ktorým bolo v konaní nariadené neodkladné opatrenie mal súd preukázané, že právny predchodca žalovaného požiadal dňa 14.04.2016

zamestnávateľa žalobcu o vykonávanie zrážok zo mzdy v zákonom stanovenej výške mesačne, a to až do úplného uspokojenia pohľadávky. Zamestnávateľ žalobcu vykonával zrážky zo mzdy v prospech právneho predchodcu žalovaného na základe dohody o zrážkach zo mzdy uzatvorenej v rámci úverovej zmluvy, od januára 2017 v sume 224,00 Eur mesačne, pričom do vydania neodkladného opatrenia bola žalobcovi zo mzdy zrazená suma 331,26 Eur.

4. Okresný súd dospel k záveru, že v danom prípade je daný naliehavý právny záujem žalobcu preukázaný tým, že právny predchodca žalovaného preukázateľne uskutočnil realizáciu zabezpečovacieho prostriedku, čím dochádza bez právneho dôvodu (akéhokoľvek rozhodnutia súdu alebo inej inštitúcie) k zásahu do majetkovej sféry žalobcu, pričom jeho zamestnávateľ musí rešpektovať uzatvorenú Dohodu o zrážkach zo mzdy a právny predchodca žalovaného sa tak mohol na úkor žalobcu bezdôvodne obohacovať. Poukázal na súdnu prax v súvislosti s určovacou žalobou a dospel k záveru, že pri skúmaní podmienok uvedených v § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku, umožňujúcich riešenie práva súdnym rozhodnutím, treba vychádzať z toho, že naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy spotrebiteľa (ktorého špecifické postavenie ako slabšej strany v spore osvedčuje predovšetkým úprava v komunitárnom práve, početná judikatúra súdov európskych spoločenstiev, v nie poslednom rade i domáca právna úprava) je daný, nakoľko bez určenia neplatnosti dohody by právne postavenie žalobcu ako dlžníka bolo neisté a súčasne by bolo ohrozené jeho právo na disponovanie s vlastnou mzdou.

5. Po preskúmaní Dohody o zrážkach zo mzdy dohodnutej medzi sporovými stranami priamo v Zmluve o úvere (lepšia splátka) č. 9661688586 zo dňa 15.08.2013 okresný súd dospel k záveru, že táto neobsahuje výšku pohľadávky, ktorá má byť týmto zabezpečovacím úkonom zabezpečená. Pri uzatváraní dohody dlžník musí viesť druh pohľadávky, ktorú zabezpečuje dohoda o zrážkach zo mzdy. Suma 15.000,00 Eur v bode I. Dohody bola uvedená len v súvislosti s označením poskytnutého úveru, táto suma nepredstavuje výšku pohľadávky, ktorá môže byť zrážaná zo mzdy dlžníka (táto v skutočnosti je oveľa vyššia, navýšená o úroky či sankcie). Neurčité je aj zmluvné dojednanie v článku II. Dohody týkajúce sa výšky splátok, teda rozsahu uhradzovacej funkcie zabezpečovacieho inštitútu zrážok). Následkom uvedeného súd Dohodu o zrážkach zo mzdy považoval za neurčitú, a preto neplatnú s poukazom na § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Dojednanú Dohodu zároveň považoval za formulárovú, ktorá nebola individuálne dojednaná, jej obsah žalobca nemal možnosť ovplyvniť, jej obsah sa neprispôsobuje okolnostiam prípadu, nebola vyhotovená na samostatnej listine, ale je súčasťou úverovej zmluvy. Spotrebiteľ uzatvorením Dohody o zrážkach zo mzdy je tak chtiac - nechtiac nútený kedykoľvek počas platnosti zmluvy strpieť vykonávanie zrážok na úhradu pohľadávky veriteľa vyčíslenej zamestnávateľovi bez súdnej kontroly podmienok obsiahnutých v zmluve. Podpisom sa musel žalobca podrobiť vykonávaniu zrážok bez toho, aby mohol zabrániť ich vykonávaniu v tých prípadoch, ak sú zrážky uplatňované veriteľom napríklad aj z neprijateľných zmluvných klauzúl, resp. z neplatnej časti zmlúv pre rozpor so zákonom alebo dobrými mravmi, resp. z iných dôvodov. Právny predchodca žalovaného v prejednávacom prípade navyše ani nepreukázal, že by prípadne poskytol žalovanému inú alternatívu zabezpečenia záväzkov zo Zmluvy o úvere, ale pri podpise Zmluvy žalobca musel pristúpiť na takúto formu zabezpečenia záväzku. Nepreukázal a ani netvrdil, že žalobcu poučil o následkoch uzavretia Dohody o zrážkach zo mzdy, hoci je uvedený postup osobitne dôležitý v prípade spotrebiteľských zmlúv. S poukazom na uvedené dospel súd k záveru, že Dohoda o zrážkach zo mzdy predstavuje aj neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle ustanovenia 53 ods.1 v spojení s § 53 ods. 4 písm. k) a o) Občianskeho zákonníka.

6. Z vyššie uvedených dôvodov súd prvej inštancie určil, že Dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná.

7. O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi ako úspešnej sporovej strane priznal nárok na ich náhradu voči žalovanej sporovej strane, ktorá v konaní úspech nemala, s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

8. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie právny predchodca žalovaného, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alternatívne sa domáhal jeho zmeny tak, že súd žalobu v celom rozsahu zamietne a prizná žalovanej sporovej strane voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Okresný súd podľa názoru odvolateľa nesprávne právne posúdil žalobcom podanú žalobu, keď skúmal naliehavý právny záujem v zmysle § 137 písm. c) CSP, pričom mal žalobu skúmať z hľadiska § 137 písm. d) CSP. Žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia neplatnosti právneho úkonu, a teda sa jedná o žalobu o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) CSP, ku ktorému právnenému

názoru odvolateľ, na podporu svojich tvrdení, prezentoval teoretické východiská súvisiace s namietanou právnou otázkou. V situácii, keď si žalobca v konaní uplatnil nárok na určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) CSP, je podmienkou prípustnosti podania uvedeného typu určovacej žaloby skutočnosť, že možnosť podania takejto žaloby vyplýva z osobitného predpisu. Odvolateľ bol toho názoru, že v prípade určenia (ne)platnosti Dohody o zrážkach zo mzdy žiadny osobitný predpis prípustnosť takejto žaloby neupravuje. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku je evidentné aj to, že súd skúmal minulý stav, t.j. stav, ktorý nebol aktuálnym v čase rozhodovania súdu, čím nebola splnená podmienka aktuálneho stavu objektívnej právnej istoty. Z hľadiska skúmania naliehavého právneho záujmu, ku ktorému skúmaniu súd prvej inštancie pristúpil, súd neposudzoval, či žalobca bude musieť ešte niečo plniť na základe uzatvorenej Úverovej zmluvy, resp. či žalobca úver úplne uhradil. Úplným splatením dlhu totiž zaniká záväzok, a tým i jeho zabezpečenie. Vzhľadom na takýto predpoklad súd nedostatočne skúmal existenciu naliehavého právneho záujmu, ktorý s ohľadom na existenciu dlhu nijak neodôvodnil. Odvolateľ ďalej považoval za nesprávny právny záver súdu o neurčitosti Dohody o zrážkach zo mzdy, keď mu nie je zjavné, ako súd dospel k záveru o tom, že predmetná Dohoda o zrážkach zo mzdy zabezpečuje len istinu úveru, resp., že z nej žalobca nevie, čo predstavuje zabezpečenú pohľadávku. Priamo v Zmluve o úvere, v jej bode 3.2, je definované, čo sa rozumie pod pohľadávkou - nie len istina úveru, ale aj úroky, poplatky, úroky z omeškania a pokuty. Žalobca tak vedel, že v prípade aplikácie inštitútu Dohody o zrážkach zo mzdy sa mu budú mesačne zrážať zrážky, ktorých účelom bude úhrada celej pohľadávky, nie len istiny úveru. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie považoval odvolateľ zároveň za nepreskúmateľný.

9. K odvolaniu právneho predchodcu žalovaného sa vyjadril žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu, ktorý považoval napadnutý rozsudok za vecne správny a žiadal odvolací súd, aby ho potvrdil. Okresný súd v napadnutom rozhodnutí správne konštatoval, že predmetná Dohoda o zrážkach zo mzdy je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a teda v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka neplatnou zmluvnou podmienkou. Dohoda o zrážkach zo mzdy je súčasťou Zmluvy o úvere, jej podmienky neboli individuálne dohodnuté, boli vopred pripravené veriteľom na príslušnom formulári, je uvedená takmer nečitateľným písmom, pričom na jej existenciu veriteľ dlžníka žiadnym spôsobom neupozornil a dlžník nemal možnosť ju odmietnuť. Predmetná Dohoda tak, ako vyplýva z formulárovej zmluvy, neobsahuje špecifikáciu pohľadávky tvoriacej zabezpečený nárok a veriteľ sa prostredníctvom tejto Dohody môže domôcť aj vymoženiam nárokov mimo istiny a zákonného príslušenstva bez akejkoľvek súdnej kontroly. Žalobca v podstatnej časti podaného vyjadrenia k odvolaniu zotrval na svojich tvrdeniach a právnych názoroch produkovaných pred prvoinštančným súdom, pričom na podporu svojich tvrdení poukázal na viacero rozhodnutí všeobecných súdov SR (napr. rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/200/2017 zo dňa 21.09.2017, sp. zn. 9Co/229/2017 zo dňa 21.09.2017, sp. zn. 5Co/96/2017 zo dňa 30.05.2017 a podobne).

10. Právny predchodca žalovaného v podaní zo dňa 11.12.2018 namietal nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovanej sporovej strany, keď uviedol, že žalobcu informoval o postúpení pohľadávky týkajúcej sa prejednávanej právnej veci na aktuálneho žalovaného podaním označeným ako Oznámenie postupu o postúpení pohľadávky zo dňa 03.10.2018.

11. Žalobca podaním zo dňa 28.02.2019 v zmysle § 80 ods. 1 CSP navrhol, aby do konania na miesto právneho predchodcu žalovaného (spoločnosť Poštová banka, a. s.) vstúpil aktuálny žalovaný (spoločnosť R Collectors s. r. o.).

12. Uznesením sp. zn. 6Co/194/2018 zo dňa 09.04.2019 krajský súd vyhovel návrhu žalobcu na vstup spoločnosti R Collectors s. r. o. (aktuálny žalovaný) do konania namiesto pôvodného žalovaného. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 11.04.2019.

13. Odvolací súd postupom podľa § 382 CSP výzvami zo dňa 24.04.2019 a 10.06.2019 vyzval sporové strany, aby sa vyjadrili k novej aplikácii ustanovení § 137 písm. d) CSP a § 3 ods. 3, ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom ku dňu uzatvorenia Zmluvy o úvere, súčasťou ktorej je aj Dohoda o zrážkach zo mzdy, ktorej sa prebiehajúce súdne konanie týka, ktoré pri doterajšom posúdení vo veci neboli použité.

14. Žalobca v reakcii na výzvy súdu uviedol, že nemá pripomienky k novej aplikácii vyššie uvedených ustanovení zákona v konaní pred odvolacím súdom.

15. Žalovaný v reakcii na výzvy súdu uviedol, že absentuje akýkoľvek naliehavý právny záujem, a to tak pri aplikácii súdom uvedených ustanovení ako aj na určení neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy. Zmluva o úvere bola už preskúmaná civilným súdom v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 41Csp/296/2017 a opakované skúmanie totožnej Zmluvy jednoznačne núti k vysloveniu námietky res iudicata. V danom spore Zmluva o úvere prešla súdnou kontrolou, pričom jej výsledkom bolo právoplatné rozhodnutie zaväzujúce žalobcu na zaplatenie dlhu zo Zmluvy o úvere. Výška dlhu v súčasnosti je zjavne presne špecifikovaná súdnou autoritou a námietka žalobcu tak stráca akékoľvek opodstatnenie. U žalobcu z dôvodu preskúmania Zmluvy o úvere a právoplatného rozsudku súdu absentuje akýkoľvek naliehavý právny záujem na určení neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy, nakoľko právo žalobcu nie je ani sporné ani ohrozené. Zrážkami zo mzdy sa nezasiahne do jeho majetkových práv nad rámec súdom priznanej istiny. Aktuálne dokonca, vzhľadom na stav, v ktorom žalobca odmieta dobrovoľne plniť svoj dlh, hrozí výkon exekúcie a zrážky zo mzdy by mohli byť aplikované výlučne súdnym exekútorom. Vedené konanie o určovacej žalobe je v súčasnosti možné považovať za nadbytočné a súdy nadmerne a neprímerane zaťažujúce. Súd v každom štádiu konania musí mať za doloženú existenciu naliehavého právneho záujmu, inak musí žalobný návrh ako neprípustný zamietnuť. Či tento záujem jestvuje, skúma súd ex officio, t.j. z úradnej povinnosti. Nepreukázaná existencia naliehavého právneho záujmu v čase rozhodovania súdu vedie k zamietnutiu určovacieho návrhu. Je teda nutné, aby tento naliehavý právny záujem jestvoval nielen v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, ale aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu. Ustanovenia § 3 ods. 3 a 5 zákona č. 250/2007 Z.z. podľa súdu umožňujú spotrebiteľovi domáhať sa ochrany svojho práva, ale nárok sa musí uplatniť v čase trvania zmluvného vzťahu, pretože po ukončení zmluvy zanikajú práva a povinnosti zmluvných strán vyplývajúce z príslušnej zmluvy, a teda nemôže už dochádzať k porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa. Určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemá právny ani skutkový dopad na žiadnu zo strán sporu. Predmetné rozhodnutie súdu pôsobí inter partes. Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie súdu by v časti určenia neprijateľnej podmienky bolo zjavne nedôvodné. V prípade možnosti žalovať priamo splnenie povinnosti treba preto vždy považovať za neprípustnú určovaciu žalobu, ktorá neslúži potrebám praktického života, spornosť nerieši (neodstraňuje) a len vedie k nárastu počtu súdnych sporov. Žalovaný v rámci vyjadrenia opakovane uvádzal, že na určení neprijateľnej podmienky zaniknutého zmluvného vzťahu nie je zo strany žalobcu žiaden naliehavý právny záujem. Poukázal aj na viaceré rozhodnutia všeobecných súdov SR, napr. uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/531/2015 zo dňa 16.11.2016, sp. zn. 10Co/101/2016 a podobne. K možnej aplikácii § 137 písm. d) CSP uviedol, že pri otázke určenia, či je potrebné aplikovať ustanovenie § 137 písm. c) alebo písm. d) CSP, javí sa za zjavné, že rozsudok súdu vzhľadom na judikovanú výšku pohľadávky v prvoinštančnom konaní nebude dôvodný, resp. bude obsolétym. Všetky zmluvné podmienky už boli iným súdom posudzované a vzhľadom na res iudicata podľa názoru žalovaného pokračovanie v súdnom konaní nie je potrebné a možné. Súčasne odkázal na odvolanie podané v konaní právnym predchodcom žalovaného, v ktorom sa k otázke aplikácie ustanovenia § 137 písm. d) CSP vyjadril.

16. Všetky podania predložené súdu v rámci odvolacieho konania boli doručené sporovým stranám. Ďalšie podania v rámci odvolacieho konania súdu predložené neboli.

17. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP toto rozhodnutie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

18. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v prevažnej časti sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v odvolacom konaní primárne obmedzil na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

19. Na doplnenie považoval odvolací súd za nevyhnutné reagovať na odvolaciu argumentáciu právneho predchodcu žalovaného formulovanú v podanom opravnom prostriedku, pričom sa v zmysle princípu neúplnej apelácie nezaoberal inými prípadnými pochybeniami okresného súdu. Krajský súd zároveň

poukazuje na zodpovednosť odvolateľa za obsahové vymedzenie svojho odvolania, v spojitosti s nevyhnutnosťou odvolacieho súdu rešpektovať svoju viazanosť odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní zároveň nemá odpovedať na každú námietku alebo argument vznesený v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvoinštančného rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že v dvojinstančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvej a druhej inštancie tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakoval vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvej inštancie.

20. Podľa názoru odvolacieho súdu správnu je východisková úvaha okresného súdu o tom, že právny vzťah založený medzi právnym predchodcom žalovaného a žalobcom Zmluvou o úvere (lepšia splátka) č. 9661688586 zo dňa 15.08.2013 (súčasťou ktorej je aj zmluvné dojednanie Dohody o zrážkach zo mzdy) je vzťahom spotrebiteľským, na ktorý dopadajú zákonné ustanovenia týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Spotrebiteľský charakter právneho vzťahu vzniknutého medzi právnym predchodcom žalovaného a žalobcom nenamietal ani samotný odvolateľ.

21. Krajský súd sa v danom prípade stotožnil s odvolacou námietkou pôvodného žalovaného v konaní, súvisiacou s nesprávnym podradením a následným posúdením žalobcom podanej žaloby pod ustanovenie zákona upravujúce podmienky prípustnosti určovacej žaloby podľa § 137 písm. c) CSP, t.j. v prípade určenia, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

22. Na rozdiel od stavu, keď bola prípustnosť určovacej žaloby za účinnosti zákona č. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok upravená v ustanovení § 80 písm. c) predmetného zákona jednotne (o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem), právna norma účinná od 01.07.2016, t.j. Civilný sporový poriadok, v ustanoveniach § 137 písm. c) a písm. d) rozlišuje medzi prípustnosťou určovacej žaloby znejúcej na práva a znejúcej na právnu skutočnosť. Pre oba typy určovacej žaloby sú zároveň upravené podmienky prípustnosti ich podania.

23. Žalobca sa podanou žalobou voči právnemu predchodcovi žalovaného a následne aj voči aktuálnemu žalovanému vo vedenom spore domáha určenia neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy, obsiahnutej v Zmluve o úvere (lepšia splátka) č. 9661688586 zo dňa 15.08.2013. Nakoľko sa jedná o dvojstranný právny úkon uzatvorený medzi právnym predchodcom žalovaného ako veriteľom a žalobcom ako dlžníkom, bez akýchkoľvek pochybností je zrejmé, že sa v danom prípade jedná o určovaciu žalobu znejúcu na určenie právnej skutočnosti v zmysle § 137 písm. d) CSP.

24. Okresný súd v rámci prvoinštančného konania nepostupoval správne, keď v konaní skúmal podmienky prípustnosti podania určovacej žaloby v zmysle § 137 písm. c) CSP, hoci správne sa mal zaoberať splnením podmienok upravených v ustanovení § 137 písm. d) CSP.

25. Nakoľko rozhodnutie prvoinštančného a odvolacieho súdu tvoria jednotu a jedná o pochybenie okresného súdu, ktoré možno napraviť v konaní pred odvolacím súdom (§ 389 písm. b) a c) CSP a contrario), odvolací súd pred svojím rozhodnutím oboznámil sporové strany postupom podľa § 382 CSP o možnej aplikácii ustanovení § 137 písm. d) CSP a § 3 ods. 3, ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., ktoré následne aplikoval vo vzťahu k správne právnemu záveru súdu prvej inštancie o neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy, uzatvorenej medzi právnym predchodcom žalovaného a žalobcom ako súčasť Zmluvy o úvere (lepšia splátka) č. 9661688586 zo dňa 15.08.2013.

26. Podľa § 137 písm. d) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

27. Každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. Proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o

konanie porušíteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá (§ 3 ods. 3, ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom ku dňu uzatvorenia Zmluvy o úvere, t. j. ku dňu 15.08.2013).

28. Zákomom stanovenou podmienkou prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 137 písm. d) CSP je možnosť podania takejto žaloby vyplývajúca z osobitného predpisu. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na znenie ustanovení § 3 ods. 3, ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. účinného v čase uzatvorenia Zmluve o úvere (lepšia splátka) č. 9661688586 medzi právnym predchodcom žalovaného a žalobcom, súčasťou ktorej bola dohoda účastníkov o zrážkach zo mzdy. Určenie neplatnosti predmetnej Dohody ako právnej skutočnosti sa odvíja od posúdenia neprijateľnosti tejto Dohody ako zmluvnej podmienky priamo zo zákona. Práve žalobca a jeho majetková sféra je v ohrození neprimeranej výšky zrážok zo mzdy, ktorých konečnú výšku určuje žalovaný (predtým jeho právny predchodca) svojím jednostranným rozhodnutím. Žalobca v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vplývajúce z § 3 ods. 3 a ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z., na základe čoho krajský súd v danom prípade konštatoval prípustnosť podania určovacej žaloby rovnako, ako vecne správne konštatoval súd prvej inštancie, avšak vychádzal z iného ustanovenia zákona, pri splnení iných podmienok prípustnosti podanej žaloby.

29. S prihliadnutím na konštatovaný právny záver krajského súdu je potom irelevantné skúmanie podmienky naliehavého právneho záujmu žalobcu na podaní takejto žaloby, nakoľko naliehavý právny záujem je podmienkou pre určovaciu žalobu v zmysle § 137 písm. c) CSP, avšak ako podmienku pre prípustnosť podania určovacej žaloby v zmysle § 137 písm. d) CSP ju zákon neupravuje. Bez právneho významu sa potom javí aj reakcia na odvoláciu argumentáciu žalovaného súvisiacu práve s otázkou naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy.

30. Rovnako sa odvolací súd nezaoberal námietkou absencie pasívne vecnej legitímácie žalovaného v konaní, s poukazom na uznesenie sp. zn. 6Co/194/2018 zo dňa 09.04.2019, právoplatné dňa 11.04.2019, ktorým krajský súd na základe preukázaného stavu vyhovel návrhu žalobcu na vstup spoločnosti R Collectors s. r. o. (aktuálny žalovaný) do konania namiesto pôvodného žalovaného.

31. Ako dôvodná neobstojí námietka právoplatne skončenej veci vznesená žalovanou sporovou stranou súvisiaca s rozhodnutím Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 41Csp/296/2017. Žalovaná strana predložila kópiu rozsudku Okresného súdu Žilina č.k. 41Csp/296/2017-80 zo dňa 18.06.2018, z ktorého vyplýva, že právny predchodca žalovaného v postavení žalobcu uplatnil voči žalobcovi v postavení žalovaného nárok na zaplatenie sumy 14.286,30 Eur s príslušenstvom na základe uzatvorenej Zmluvy o úvere (lepšia splátka) č. 9661688586 zo dňa 15.08.2013, jednalo sa o konanie, v ktorom bola prejudiciálne riešená „len“ otázka bezúročnosti a bezpoplatkovosti Zmluvy o úvere pri absencii obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom ku dňu uzatvorenia Zmluvy. Z odôvodnenia rozsudku č.k. 41Csp/296/2017-80 zo dňa 18.06.2018 pritom nevyplýva že by sa súd v konaní zaoberal aj (ne)platnosťou Dohody o zrážkach zo mzdy, ktorej neplatnosti sa žalobca domáha v tomto súdnom konaní. Jednoduché konštatovanie prekážky právoplatne skončenej veci vznesenej v konaní o určovacej žalobe z dôvodu právoplatne skončenej veci v konaní o žalobe na plnenie, v rámci ktorej súd prejudiciálne neskúmal všetky aspekty a právne otázky súvisiace s uzatvoreným zmluvným vzťahom (napr. platnosť uzatvorenej dohody o zrážkach zo mzdy či iných zmluvných dojednaní), by de facto znemožňovali podať účastníkovi predmetného zmluvného vzťahu žalobu na určenie právneho úkonu (právnej skutočnosti), ktorý nebol súčasťou prieskumu súdu v konaní o žalobe na plnenie.

32. Krajský súd sa nestotožnil s názorom odvolateľa o určitosti Dohody o zrážkach zo mzdy, resp. o tom, že záver súdu prvej inštancie o jej neurčitosti je nesprávny. Naopak sa v plnom rozsahu stotožnil so závermi, ku ktorým na základe vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie, pričom v konkrétnostiach odkazuje na odsek 7. Odôvodnenia napadnutého rozsudku (§ 387 ods. 2 CSP).

33. Len na doplnenie, v súvislosti s argumentáciou aktuálneho žalovaného o strate opodstatnenia žaloby na určenie neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy v situácii, keď súd právoplatným rozhodnutím

určil rozsah povinnosti žalobcu plniť zo zmluvného vzťahu zabezpečeného predmetnou Dohodou, krajský súd dáva do pozornosti, že dôvodom pre určenie neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy bolo okrem konštatovania jej neurčitosti aj konštatovanie jej neprijateľnosti ako zmluvnej podmienky v zmysle § 53 ods.1 v spojení s § 53 ods. 4 písm. k) a o) Občianskeho zákonníka. Predmetnú Dohodu, ako zabezpečovací inštitút záväzkov vzniknutých v súvislosti so Zmluvou o úvere (lepšia splátka) č. 9661688586 zo dňa 15.08.2013 považoval okresný súd za formulárovú, individuálne nedojednanú oboma zmluvnými stranami (bližšie odsek 8. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Za daného stavu nemožno od dlžníka (spotrebiteľa) spravodlivo očakávať, aby bol viazaný Dohodou o zrážkach zo mzdy, ktorá bola posúdená ako neprijateľná zmluvná podmienka, a to len z dôvodu, že v inom súdnom konaní bola rozhodnutím súdu určená výška pohľadávky právneho nástupcu veriteľa vyplývajúca zo zmluvy, na ktorú je zabezpečovací inštitút určený ako neprijateľná zmluvná podmienka viazaný.

34. Za nedôvodnú považoval odvolací súd námietku odvolateľa o nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku. Vo všeobecnosti je náležitou východisková úvaha právneho predchodcu žalovaného o nevyhnutnosti riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Právu na odôvodnenie súdneho rozhodnutia (ako súčasť základného práva na súdnu ochranu) zodpovedá povinnosť dotknutého súdu dať odpoveď nielen na skutkové a právne otázky daného prípadu, ale i na relevantné argumenty strán. V súdnej veci okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil zákonu zodpovedajúcim spôsobom. Právo na súdnu ochranu však nemožno zamieňať s „právom“ strany sporu byť pred súdom úspešnou, prípadne s „právom“ na vydanie rozhodnutia v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Preto nie je porušením daného základného práva, ak súd nerozhodne podľa predstáv strany sporu; vrátane predstáv o obsahu odôvodnenia.

35. Ako už uviedol krajský súd vyššie, konanie na súde prvej inštancie a na odvolacom súde tvorí jeden celok. Z daného faktu vychádza tak Európsky súd pre ľudské práva, ako aj Ústavný súd SR pri zaujímaní stanoviska, či postupom súdu v konkrétnej veci došlo k odňatiu možnosti účastníkovi konať pred súdom/ bolo mu odopreté právo na súdnu ochranu. Inými slovami, odvolací súd je oprávnený korigovať určité nedôslednosti v postupe a v rozhodnutí súdu prvej inštancie bez toho, aby prvoinštančné rozhodnutie muselo byť zrušené. Uvedené zodpovedá i právnej konštrukcii civilného sporového odvolacieho konania, ktoré nie je budované na kasačnom princípe (na rozdiel napríklad od konania v správnom súdnictve).

36. Intenzitu zásahu spôsobilú privodiť porušenie ústavných/základných práv dosahuje len odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré neuvádza žiadnu argumentáciu, prípadne také, ktorého dôvody sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, alebo ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (I. ÚS 344/10, III. ÚS 305/08).

37. Z ust. § 220 CSP vyplýva, že v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

38. Z obsahu napadnutého rozhodnutia vyplýva, že okresný súd sa v prejednávanej právnej veci dostatočným spôsobom riadil ustanovením § 220 CSP, keď je z odôvodnenia napadnutého rozsudku zrejmé, čoho sa žalobca domáhal a aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, uviedol, ktoré dôkazy boli vykonané a z ktorých pri svojom rozhodnutí vychádzal, poukázal na právnu úpravu, v zmysle ktorej pri kreovaní právneho záveru o dôvodnosti žalobou uplatneného určenia vychádzal, pričom rozhodol o celom uplatnenom nároku a odôvodnenie jeho rozhodnutia korešponduje s výrokovou časťou napadnutého rozsudku. V záverečných odsekoch odôvodnenia popísal svoj procesný postup pri rozhodovaní o trovách konania, ktorý taktiež korešponduje s výrokovou časťou napadnutého rozsudku.

39. Záverom odvolací súd dodáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bola strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a práva

na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

40. Pokiaľ sporové strany v priebehu odvolacieho konania poukazovali na odlišné rozhodnutia všeobecných súdov v obdobných veciach, k tomu odvolací súd dodáva, že z ust. § 193 CSP vyplýva, ktorými rozhodnutiami je súd pri rozhodovaní konkrétnej veci viazaný.

41. Na základe vyššie uvedených skutočností a dôvodov, nakoľko odvolanie žalovanej sporovej strany v danom prípade nemalo opodstatnenie a neboli zistené ani nedostatky v postupe súdu prvej inštancie, na ktoré odvolací súd prihliada z úradnej povinnosti, tento potvrdil napadnutý rozsudok vo výroku I. ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP, a to aj od rozhodnutia vo veci samej závislý výrok o trovách prvoinštančného konania (výrok II.). Vo vzťahu k tejto časti rozhodnutia odvolateľ neprezentoval žiadne odvolacie dôvody (§ 380 ods. 1 CSP), ktorými je odvolací súd viazaný. Výrok okresného súdu o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania zároveň plne zodpovedá zákonným ustanoveniam aplikovaným prvoinštančným súdom a procesnému úspechu sporových strán v konaní.

42. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP tak, že priznal žalobcovi ako úspešnej procesnej strane v rámci tohto štádia konania nárok na ich náhradu v rozsahu 100 % proti žalovanému, ktorý v ňom úspech nemal. O výške náhrady trov tohto štádia konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia vyšší súdny úradník súdu prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

43. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).